

Constanța 1930

Deviza: UNUL PENTRU TOȚI și TOȚI PENTRU UNUL

2 Noembrie

I. P. S. S. Patriarhului
Dr. Miron Cristea

Președintele Societății
„MORMINTELE EROILOR“

Cuvintele inimii I. P. S. Voastre: „Toate neamurile și toate timpurile au cunoscut cinstirea celor morți; în tot sufletul a licărit odată o clipă de bunătate, de milă și de supunere, când fiorul morții a trecut prin gând“.

Oprește-te călătorule și fă o faptă bună.

Așa era tipărit cu litere de foc în inima mea, trecând spre Moldova pe drumul Mărășeștilor.

Pentru liniștea sufletului meu m'am oprit din mers o clipă la biserica neamului, să plec genunchii întru mărirea celui Prea Înalt, care m'a ocrotit în vârtejul de foc, și să fac o rugăciune pentru sufletele eroilor ce nu mai sunt, datorită cărora avem cu toții azi un trai tihnit și o țară fericită.

Fericit ești tu călătorule veteran, căruia soarta ți-a mai ajutat să vezi și să simți.

De câtă evlavie, de câtă duioșie, de câte simțăminte ți-e sufletul cuprins în fața a 16000 de morminte dela soldați la generali, cu toții uniți într-o înfrățire a morții, scris pe ea cu litere de aur, numele lui, erou al neamului, în veci cinstit și neuitat.

Fără voie genunchii se îndoaie, fruntea caldă atinge cu evlavie o lespede rece, și o lacrimă bogată cade pe un mormânt, prinos al recunoștinței celui rămas să se bucure mai departe p'acest pământ de fericirea d'a trăi tihnit grație lor!

De acolo, din fața mormintelor lor, gândurile și-au luat sborul. Fericii acei Români, cu adevărată dragoste de țară și de neam, ce prin inițiativa lor, au știut atât de bine și au înfăptuit atât de frumos și înălțător, cinstirea osemintelor eroilor lor, jertfiți cu folos pentru țară și neamul românesc, fericiți acei ce...

O voce brutală cu accent strein, mă readuce la realitate din sborul gândurilor mele, poftindu-mă afară, căci e târziu și trebuie să închidă. Era intendentul.

Cu sufletul liniștit și inima n'apăcată, cu duioșia și evlavie ce flecare din noi o simțim în fața

Moțiunea înmănată M. S. REGELUI

MAJESTATE,

Zi de zi ne sbatem în nevăd ce ne doboară.

Și cu atât mai greu ne este, cu cât nimeni nu se uită la nevoile ce zi cu zi ne apasă tot mai greu.

Suntem săraci în țară bogată și nu vedem limanul suferințelor noastre.

Doar sufletul ne-a mai rămas, pe care cu drag îl jertfim la picioarele Tronului pentru prestigiul Coroanei și prea slăvirea Majestății Voastre.

Cu toată umilința depunem plângerile noastre în mâinile Majestății Voastre, cu încrederea absolută că dreptatea celor umili și mulți, nu poate porni decât prin înțelepciunea Regelui nostru.

Noi cerem:

- 1) Munca obligatorie pentru toată suflarea românească.
- 2) Improprietărirea tuturor foștilor luptători cu loc de casă și material de construcție din pădurile Statului, pentru orășeni, cu loc de cultură și inventar agricol pentru săteni.
- 3) Toate proprietățile Statului, județ sau comună, ce sunt de arendat, să fie arendate exclusiv foștilor luptători (cum sunt: terenuri arabile, păduri, pășuni, vii, clădirile pentru prăvălii în piețele publice etc.)
- 4) Toate brevetele monopolurilor Statului inclusiv cele de băuturi spițoase, să fie acordate numai românilor ce exercită acest comerț dar cu situația militară în regulă.
- 5) Revizuirea imediată a tuturor arendărilor debitelor de tutun și sare, dându-se cu aceeași arendă invalizilor din războiu.
- 6) Reducerea costului de transport personal pe C. F. R., N. F. R. și S. M. R. pentru toți foștii luptători.
- 7) În serviciile publice să fie preferați foștii luptători, în special cei cu familii grele.
- 8) Nimeni să nu aibă mai mult de o funcțiune plătită în Stat.
- 9) Controlul averilor funcționarilor publici.
- 10) Plata despăgubirilor de războiu.
- 11) Tot streinul ce n'a făcut războiul să apere Țara ce-l adăpostește și pământul ce-l hrănește din plin, să fie supus unui impozit dublu.
- 12) Nici un strein să nu poată exercita vreun comerț în țară, până nu satisface legea recrutărei.
- 13) Societățile de veterani să fie primele invitate la solemnități și serbări naționale și culturale.
- 14) Mai multă solitudine și mai mult respect din partea autorităților din Stat față de cei ce s'au jertfit și luptat eroic pentru Țară și Tron.

Să trăiți ani mulți Majestate pentru prosperitatea Țării și gloria Neamului Românesc.

COMITETUL

mormintelor dragi, am pornit spre ieșire.

După ce intendentul a încuiat, am stat puțin de vorbă. Se pronunța greu în românește, cu un accent strein.

În acel moment dacă m'ar fi lovit cineva cu un ciomag în cap, sau dacă trăsnetul ar fi căzut din cer senin pe lângă mine, nu m'ar fi uluit atât de grozav, cum m'a uluit această constatare.

Un strein, un bulgar cu pașaport, dușmanul de ieri, de azi și de mâine al neamului românesc, îngrijitorul și păstrătorul celor mai scumpe, mai sfinte și mai dragi relike ale întregului Neam.

Nu s'a găsit pentru acest loc de cinstire, nici unul din sutele de mii rămași mutilați, invalizi ce cu drag au luptat și s'au jertfit pentru mărirea și fericirea acestei țări și întregirea acestui Neam? Nu s'a aflat nici unul să-i fie încredințat acest post de onoare? S'a așezat aci un strein și la corp și la suflet?

Unde sunteți voi, acei fericiți Români, cu adevărată dragoste de Țară și de Neam, ce prin inițiativa voastră, ați știut atât de bine să înfăptuiți atât de frumos și înălțător cinstirea eroilor Neamului, dar să scăpați sufletele lor de rușinea d'a le îngriji osemintele, un strein! I. Chiriacescu

Spre știința tuturor

Veteranii Români, reprezentanții noștri în comitetul de conducere al Soc. Internaționale de foști luptători în marele război, cu sediul la Paris, ne încunoștințează că sunt pe cale de a obține o reducere de 50% pe căile ferate Franceze pentru toți foștii luptători din marele războiu; astfel că și noi Români, veterani ai războiului, credem că în curând vom avea fericita ocaziune de a călători pe căile ferate străine cu o reducere de 50% în calitate de veterani.

Aceasta însă numai de la graniță încolo, căci la noi în țară, vom călători cu prețul întreg.

K.

O măsură dreaptă

Soc. Veteranilor Dobrogeni făuritori ai României Mari din Municipiul și jud. Constanța, în ședința extraordinară din 31 Oct. c., a hotărât că în Societate se vor primi ca membrii activi și foștii luptători din marele război ai țărilor aliate, ce locuiesc azi în România, urmând și conformându-se în totul statutelor Soc. azi în vigoare.

Că aceasta este o faptă cavalerescă ce nu scapă nimănui și că prin această Comitetul Societății Veteranilor Dobrogeni, nu numai că s'a înălțat pe sine în sufletele noastre, dând o dovadă atât de eclatantă de camaraderie fără precupețire, dar e ridicat și prestigiul moral al veteranului Român față de camaradul său aliat, ce cu atâta abnegație și jertfire de sine, și-a vărsat sângele pe meleagurile românești, și-a înălțat și prestigiul Țării însăși în fața tuturor foștilor noștri aliați.

Am fi fericiți, ca astfel de fapte, mărunte în aparență, dar mari în rezultate, să fie urmate de toate Societățile de veterani din țară, ca astfel să ajutăm cu toții la strângerea cât mai trainică a legăturilor sufletești cu foștii noștri camarazi de arme erii și poale și de mâine.

Onoare vouă camarazi!

Chiriacescu

CARTA-POSTALA

Am asistat la o convorbire între doi fătari, Idiriz și Zechiria, pe care o redau aci textual.

Idiriz: Io post bre Zechiria Custansa, acol ai băzut cum asta prepect libelar păcut panarama cefirar Dobrogea breiiii! Zechiria! Ama asta ai post porte purmos, a bazut cum asta omenile post cum post romani. Asta prepect, păcut asta puntruca ai trecut gumătate beac cum călcat român la Dobrogea și încă ședem aici.

Zechiria: Și ce am bazut acol bre Idiriz?

Idiriz: Ai băzut cum asta Dobrogea dai berechet purmos, cum aici estem pești, lemn — pudurii, bite purmos, ai băzut cum pacem pemei punza, haina curat lăna dobrogean, bre Zechiria, ce spunem bre, asta mult lucru estem.

Zechiria: Unde ai băzut asta bre?

Idiriz: Unde?! La Custansa!

Zechiria: La Custansa, ama Custansa estem mare, bre, cari capene ai băzut asta?

Idiriz enervat de săcăiala întrebărilor, foarte restit răspunde: Mare Custansa bre, mare, ama Cazinoua nu estem mare? Acol la asta Cazinou estem mari așa mari, cum încapi tot sat al nostru la el.

Acol ai bazut bre cum casa brăcat nasional român, cum bulgaresca, cum moscov și la nemsă, ai bazut bre și la divan musulman, ciubuc bre, mare doi metri, leghen, mangan de asta aram, breiiii, post poarte purmos, purmos cum la basmu de la șezodia estem, ama roman purost estem bre, la asta purmos Cazinoua ai bagat și domuz (porc) salbatega, pușcat la el și ședem acum, cum viu estem.

MURGU

Bătăușul

Ca complectarea articolului nostru din Nr-le precedente ale „Vocei Veteranilor Dobrogeni” în care arătam ca Sterie Dală este condamnat la 15 zile închisoare și 10.000 lei despăgubire civilă chelnerului Nicolae Enescu de la Berăria „Luter” din Constanța, am scăpat din vedere să arătăm că chelnerul bătut de Sterie Dală este fecior de invalid de Război; deci, feciorii invalizilor noștri de război au ajuns a fi bătuși de streinii cari trăesc și fac afaceri la noi în țară, pentru care nu au contribuit cu nimic la mărirea ei.

Rugăm pe Sterie Dală să ne comunice în ce regiment a fost și pe care front a luptat? I. S.

Afară cu străinii!

Guvernul Francez a luat o măsură drastică în privința streinilor suspecți și în special cei ce s'au dus în Franța după război, expulzându-i pe capete.

Sute de streini sunt expulzați pe săptămână și astfel în Franța nu se găsec francezi șomeri.

La noi, unde avem atâtea sonde, fabrici etc. românul nostru zace în straiuri de petece vechi, lihnit de foame, și cu această ocazie și-a schimbat și numele în cel de șomer, căci de întrebă azi un român fără de lucru cine este și ce hram poartă, acesta se recomandă că este șomer.

Deci, cerem D-ului Mironescu,

Președintele Consiliului de Miniștri, ca să dispună strângerea tuturor streinilor veniți după război în țară și să-i trimită (să nu zicem expulzeze) pe fie care în țara lui și să rămăe atâția streini la noi câți români s'au dus la ei după câștig.

I. S.

Ce se lucrează aiurea

Prin luna Noembrie anul 1928, d-l Dr. Aurel Dobrescu, subsecretar de stat la Ministerul Domeniilor, a cerut să i se întocmească un tablou de toate laturile din regiunea Brașov, atribuite altor persoane decât sătenilor îndreptățiți.

Această măsură a fost luată pentru a se putea satisface nevoile sătenilor cari au fost dați la o parte pentru a se împroprietări, în schimb unele persoane neîndreptățite și streine de agricultură.

Pe atunci, am sperat că d. Dobrescu va cere întocmirea unui atare tablou și în regiunea noastră — Dobrogea — și odată cu aceasta am crezut și în sprijinul d-lui V. Lepădatu, șeful partidului național-țărănesc din Constanța, pentru a ușura pe bieții demobilizați atât creștini cât și musulmani cari și-au făcut datoriă către țară — și în schimb — pentru ei nici o mângâiere. Dacă până acum nu s'a făcut aceasta, apoi mai este oare pas de speranță?

Când dormii în chestie sunt sătui, mai au ei oare timp să se gândească și la noi? Și cu toate astea, se impune o revizuire a împroprietărilor ca și celor neîmproprietăriți! Cerem odată pentru totdeauna să se facă lumină și dreptate.

Dela Cercul demobilizaților

Incepând cu numărul viitor vom face să apară faptele eroice ale vitejilor noștri.

EROII

I

Slăviți să fiți voi ce-ați luptat
Să faceți țara un regat
Și ați avut un singur gând
Că dintre toate pe pământ
Țara-i cuvântul cel mai sfânt
Cu-adevărat.

II

Voi brazda-ați tras cu plumbi de foc
Hotarul să-l mutați din loc
Și'n loc de plugul drag și bun
Avut-ați schije de tun
Și ați trecut prin foc și fum
'N'al morței joo.

III

Acest pământ ce-a fost odat
În sânge de român soaldat
Și întregit a fost de voi
Vă mulțumește, dragi eroi
Și'n veoi fiți siguri că nici noi
Nu v'am uitat!

IV

Voi ce prin sângele ce-a curs
Hotarul țarei ni l'ați pus.
Când vați trezi din somn încet
Cu dorul după țară'n piept
Să stați în fața celui drept.
Cu capul sus!

21 X 1930

RELUȘ COSTOVICI

Pentru văduvele de Război și invalizi

Rugăm pe D-l Popescu, primarul muncipiului Constanța, să aibă în vedere, acum în ajunul iernii, de bietele văduve de război precum și de invalizii nevoiași, lipsiți de mijloace, dându-li-se o cantitate de lemne pentru foc în mod gratuit, iar altă cantitate cu un preț redus ca să poată acești nenorociți ai soartei să se aprovizioneze — fie care după putere — cu lemne suficiente cât să poată eși din iarnă, pentru că D-l primar știe ca și noi că iarna se poate trăi fără pâine — un timp oarecare, dar fără lemne nu.

Deci, încă odată rugăm în numele celor pentru cari cerem cele de mai sus, să nu se treacă, cu vederea și încă, de se poate cât mai curând cu aprovizionarea lemnurilor, până nu începe vremea rea care bate la ușă.

I. Ștefănescu

Măcelari și Brotari abuzivi

Atragem din nou atenția d-lui Primar, că unii din măcelari ca și brutarii, nu respectă ordonanța primăriei, care a dispărut cu desăvârșire de pe piață.

Am cerut în No. 2 al „Vocei Veteranilor Dobrogeni”, ca să se numească agenți serioși și demni de încrederea consumatorilor, să vegheze cu agerime asupra măcelarului și brutarului abuziv, dându-l în judecată pe contravenient, căruia să i se ridice autorizația odată pentru totdeauna și aceasta după ce va fi amendat și băgat la închisoare câte-va luni.

Un nenorocit fură o găină și-i condamnat la 6 luni sau un an de închisoare, iar cele două bresle de comerșanți citați mai sus — și aceasta o parte din ei, nu toți, — fură în văzul tuturor și nu sunt pedepsiți cu nimic, căci fiind bogăți — care bogăție au făcut-o furând pe cetățeanul consumator — sunt onorați și salutați de toți cei ce nu-i cunosc. I. S.

Înștiințare

Rugăm pe toți veteranii foști luptători în Războiul Neamului să se înscrie în Societate. Biroul este deschis în fiecare zi de la ora 6—8 în Palatul Ligii culturale, Cinema Tranșilva.

COMITETUL